



Република Србија  
МИНИСТАРСТВО  
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-02-2716/2019-03

Датум: 24.02.2020.

Београд

На основу чланова 18., 24. ставови 1., 2. и 3., и 33. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09), члана 136. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 18/16), члана 5а Закона о изменама и допунама Закона о министарствима („Службени гласник Републике Србије“, број 44/2014, 44/2015, 54/2015, 96/2015 – др.закон, 62/2017) и члана 23. став 2. Закона о државној управи („Сл. гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010 и 99/2014), поступајући по поднетом захтеву носиоца пројекта, ПД "КАМЕН И ПЕСАК" д.о.о, Милентија Поповића 5а, Нови Београд, Министарство заштите животне средине, Министар, доноси

**РЕШЕЊЕ**

1. Даје се сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака и доломита на површинском копу "Брдањак", на к.п. бр.: 463/1, 463/2, 571, 572, 574, 575, 576, 577, 589, 590, 592, 593, 594, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 607, 608, 609, 610/1, 610/2, 611/2, 618, 526, 627, 629/2, 638, 639, 640, 641, 642, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 667, 669, 670, 671, 672, 673/1, 673/2, 679, 680, 682, 690, 691, 692, 694, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871/1, 871/2, 872, 873/1, 873/2, 874, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 894, 908 и 1611, на територији КО Степање, СО Лајковац, носиоца пројекта, ПД "КАМЕН И ПЕСАК" д.о.о, Милентија Поповића 5а, Нови Београд. Границе експлоатационог поља које ће бити обухваћено Студијом, одређене су следећим координатама:

	Y	X
1	7 426 585,6	4 913 248,6
2	7 426 753,8	4 913 127,5
3	7 426 779,7	4 912 994,3
4	7 426 836,0	4 912 959,0
5	7 427 037,1	4 912 910,7
6	7 427 190,6	4 912 663,0
7	7 427 049,1	4 912 570,0
8	7 427 032,2	4 912 369,8
9	7 426 610,9	4 912 354,7
10	7 426 429,5	4 912 546,0
11	7 426 357,5	4 912 794,1
12	7 426 333,0	4 913 100,0
13	7 426 383,0	4 913 142,0

2. Решење и предметна Студија о процени утицаја саставни су део документације која се прилаже уз захтев за издавање одобрења за извођење рударских радова.

3. Носилац пројекта је дужан да спроведе мере заштите животне средине предвиђене Студијом о процени утицаја из тачке 1. овог решења (поглавље 8. предметне Студије) и програм праћења утицаја на животну средину (поглавље 9. предметне Студије).

4. Носилац пројекта је у обавези да испоштује услове и сагласности других надлежних органа и организација прибављених у складу са посебним законом, као и да изради и одржава приступни пут који спаја предметни локалитет са магистралним путем, по коме ће се камиони кретати брзином коју одреди надлежна служба локалне самоуправе Лајковац.

5. Носилац пројекта дужан је да са реализацијом, односно извођењем рударских радова новом главном рударском пројекту отпочне у року од две године од дана пријема одлуке о давању сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину, односно по усвајању Плана детаљне регулације, који проистиче из Информације о локацији, број 350-42/2019-03 од дана 24.06.2019. године, коју је издала Општинска управа Лајковац.

6. Носилац пројекта сноси трошкове рада техничке комисије. О трошковима ће бити решено посебним решењем.

### Образложење

Носилац пројекта, ПД "КАМЕН И ПЕСАК" д.о.о, Милентија Поповића 5а, Нови Београд, од 16.12.2019. године, поднео је захтев за сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака и доломита на површинском копу "Брдањак", на катастарским парцелама наведеним у самом Захтеву, на територији КО Степање, СО Лајковац, коју је израдило предузеће "ГЕОПРОФЕСИОНАЛ" д.о.о, из Београда, Милорада Умљеновића 8/4. У студији о процени утицаја на животну средину, уз Решење којим се одређује обим и садржај Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака и доломита на површинском копу "Брдањак", заведено под бројем 353-02-2259/2019-03, од 22.11.2019.године, издато од стране Министарства заштите животне средине, приложена је неопходна документација за спровођење овог поступка, и то:

- 1) Решење о одређивању обима и садржаја (ажуриране) студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака и доломита као техничко-грађевинског камена на површинском копу „Брдањак“ код Лајковца, заведено под бројем 353-02-2259/2019-03 од дана 22.11.2019. године;
- 2) Копије катастарског плана заведене под бројем 953-1-005/2019-59 од дана 30.09.2019. године, 1:2.500 и 1:3.250;
- 3) Информацију о локацији издату од стране Одељења за урбанистичке послове и просторно планирање, Општинске управе, Општине Лајковац РС, заведену под бројем 350-42/2019-03 од дана 24.06.2019. године;
- 4) Изјаву о положају површинског копа „Брдањак“ у односу на зоне санитарне заштите изворишта издату од стране ЈП „Градска чистоћа“ Лајковац под бројем 4793 од дана 09.10.2019. године;
- 5) Водне услове издате од стране Републичке дирекције за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, заведене под бројем 325-05-01396/2019-07 од дана 15.08.2019. године;
- 6) Решење о измени Водних услова издато од стране Републичке дирекције за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, заведено под бројем 325-05-01396/2019-07 од дана 03.10.2019. године;
- 7) Решење о условима заштите природе издато од стране Завода за заштиту природе Србије, заведено под 03 бр.јем 020-2076/3 од дана 26.08.2019. године;
- 8) Услове чувања, одржавања и коришћења за експлоатацију кречњака и доломита на површинском копу Брдањак код Лајковца издате од стране Завода за заштиту споменика културе Ваљево заведено под бројем 548/1 од дана 14.08.2019. године;

- 9) Решење о промени пословног имена издатог од стране Агенције за привредне регистре РС, заведено под бројем 92098/2013 од дана 23.08.2013. године;
- 10) Решење о давању сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака и доломита као техничко-грађевинског камена у лежишту „Брдањак“ код села Словац, КО Стегање, СО Лајковац, заведено под бројем 353-02-54/2009-02 од дана 28.05.2009. године;
- 11) Решење о одобравању експлоатације издато од стране Министарства рударства и енергетике РС, заведено под бројем 310-02-01037/2008-06 од дана 25.12.2008. године;
- 12) Решење о одобравању извођења рударских радова издато од стране Министарства рударства и енергетике РС, заведено под бројем 310-02-0646/2009-06 од дана 05.10.2009. године;
- 13) Потврда о резервама кречњака и доломита као ТКК у лежишту „Брдањак“ село Словац код Лајковца, са стањем на дан 30.06.2008. године издату од стране Министарства рударства и енергетике РС, заведену под бројем 310-02-00586/2008-06 од дана 28.10.2008. године;
- 14) Извештај о испитивању квалитета амбијенталног ваздуха издат од стране Лабораторије за заштиту средине Рударског института д.о.о. Београд, заведен под бројем I-06/12 од дана 23.05.2012. године, као и осталих чинилаца животне средине, те и извештаја о збрињавању отпада који настаје приликом производног процеса;
- 15) Извештај о обављеном раном јавном увиду у поступку израде плана детаљне регулације за проширење површинског копа „Брдањак“ у насељу Степање, ради наставка експлоатације кречњака и доломита као техничко-грађевинског камена издат од стране Одељења за урбанистичке гослове и просторно планирање Општинске управе Општине Лајковац, заведен под бројем 350-91/19-03 од дана 09.12.2019. године;
- 16) Решење о утврђивању и оверавању билансних резерви кречњака и доломита као техничко-грађевинског камена у лежишту „Брдањак“, село Словац код Лајковца издато од стране Сектора за геологију и рударство Министарства рударства и енергетике заведено под бројем 310-02-001349/2019-02 од дана 06.11.2019. године;
- 17) Одлука о поверавању извора „Смрдан“ на управљање и одржавање издата од стране Скупштине општине Лајковац, заведена под бројем 06-128/16-II од дана 26.12.2016. године;
- 18) Примедбе Техничке комисије за оцену Студије о процени утицаја на животну средину издате од стране Министарства заштите животне средине РС, заведене под бројем 353-02-2716/2019-03 од дана 07.02.2020. године.

#### СПИСАК ГРАФИЧКИХ ПРИЛОГА

- 1) Топографска карта са контуром предложеног експлоатационог поља, 1:25.000;
- 2) Ситуациони план површинског копа, 1:3.000;
- 3) Идејно решење завршне контуре, 1:3.000;
- 4) Сателитски снимак са приказом контуре лежишта и контуре експлоатационог поља површинског копа „Брдањак“, размере 1:5.000;
- 5) Геолошка карта шире околине лежишта „Брдањак“, размере 1:25.000;
- 6) Сателитски снимак са приказом контура лежишта и експлоатационог поља ПК „Брдањак“ у односу на водотокове у широј околини и извориште „Смрдан“, размере 1:20.000;
- 7) Карта прогнозе домета прашине на површинском копу „Брдањак“ при неконтролисаним условима, размере 1:10.000;
- 8) Карта прогнозе домета прашине на површинском копу „Брдањак“ при контролисаним условима, размере 1:10.000;

- 9) Сателитски снимак са приказом прогнозе нивоа буке при „најгорем сценарију“ у северном делу површинског копа „Брдањак“, размере 1:10.000;
- 10) Сателитски снимак са приказом прогнозе нивоа буке при „најгорем сценарију“ у јужном делу површинског копа „Брдањак“, размере 1:10.000;
- 11) Сателитски снимак са приказом предложених локација испитивања по плану мониторинга током експлоатације кречњака и доломита на ПК „Брдањак“, размере 1:5.000;

Стање рударских радова након десете године експлоатације, размере 1:3.000

У складу са чланом 20. Закона о процени утицаја на животну средину, обезбеђен је јавни увид, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији.

Предметни захтев је објављен у дневном листу „Вечерње НОВОСТИ“ дана 21.12.2019. и на сајту Министарства <http://www.eko.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>.

Студија о процени утицаја на животну средину је урађена у свему у складу са решењем о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака и доломита на површинском копу "Брдањак", заведено под бројем 353-02-2259/2019-03, од 22.11.2019.године, на захваћеној површини у складу са Информацијом о локацији издатој од стране Одељења за урбанистичке послове и просторно планирање, Општинске управе, Општине Лајковац РС, заведене под бројем 350-42/2019-03 од дана 24.06.2019. године.

У току јавног увида није било примедби од стране заинтересоване јавности на саму Студију. Јавна расправа је одржана 17.01.2020. године у просторијама СС Лајковац, у присуству представника локалне самоуправе, носиоца пројекта и обрађивача студије. На јавној расправи, такође, није било представника заинтересоване јавности, где се после презентације предметне Студије расправљало о проблематици водоизворишта „Смрдан“, о чему је сачињен посебан записник, архивиран у предмету, и који је прослеђен Техничкој комисији на разматрање.

У складу са чланом 22. и члановима 23. и 24. Закона о процени утицаја на животну средину, образована је Техничка комисија за оцену Студије о процени утицаја, број: 353-02-2716/2019-03 од 23.12.2019. године, која је на првом састанку одржаном 01.02.2020. године, размотрила предметну Студију и констатовала да је иста урађена у складу са Законом о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04, 36/09), али да има одређених недостатака које треба отклонити, те о свом раду овом органу доставила Извештај о оцени предметне Студије, број: 353-02-2716/2019-03 од 07.02.2020. године.

Допуна предметне Студије достављена је 19.02.2020.године (3 примерка у писаној и 3 у електронској форми), након чега је уследио други састанак Техничке комисије, дана 24.02.2020. на коме је закључено да су отклоњене раније уочене примедбе, и тс:

**1. На графичком прилогу бр.11 Сателитски снимак са приказом предложених локација испитивања по плану мониторинга током експлоатације кречњака и доломита на ПК „Брдањак“ пожељно је представити локацију платоа за претакање горива и прање механизације, као и позицију сепаратора масти и уља.**

Одговор аутора: На графичком прилогу бр.11 Сателитски снимак са приказом предложених локација испитивања по плану мониторинга током експлоатације кречњака и доломита на ПК „Брдањак“ приказане су две локације обележене плазом бојом под називом Локације мониторинга пречишћених вода које представљају локације сепаратора нафтних деривата, масти и уља који пречишћавају воду са бетонираних платоа, као и таложника, а на којима је планирано да се врши испитивање пречишћене воде са платоа. Такође, у табели 83. План мониторинга пречишћене воде у таложнику и сепараторима уља, масти и нафтних деривата на површинском копу „Брдањак“ у другој колони под називом Локација испитивања гише: „Узорковање вршити у таложнику на месту излива

воде из таложника у сепаратор на локацији датој на графичком прилогу 11; Узорковање вршити у сепараторима на локацијама датим у графичком прилогу 11 „ – Предмет испитивања је пречишћена вода.

**2. Поглавље 9.0. - Предлог је да се мерење нивоа буке врши једном годишње сваке године, с обзиром на постојање више каменолома у окружењу.**

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. У поглављу 9.3.4. *План мониторинга нивоа буке на основу утврђених параметара* у табели 86. *План мониторинга буке на површинском копу „Брдањак“* у колони Динамика мерења сада стоји да се испитивања врше минимум једном у току године; као и у тексту изнад табеле.

**3. У документационе прилоге потребно је додати Потврду о резервама кречњака и доломита као ТГК у лежишту „Брдањак“, село Степање, код Лајковца.**

Одговор аутора: Примедба се прихвата. У документационе прилоге под редним бројем 35 додато је Решење о утврђивању и оверавању билансних резерви кречњака и доломита као техничко-грађевинског камена у лежишту „Брдањак“, село Словац код Лајковца издато од стране Сектора за геологију и рударство Министарства рударства и енергетике заведено под бројем 510-02-001349/2019-02 од дана 06.11.2019. године.

**4. На страни 3, поглавље 2, први пасус треба нагласити да се на овој локацији планира наставак експлоатације.**

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. У поглављу 2. на страни 3 у првом пасусу сада пише: „Локација на којој је планиран наставак експлоатације кречњака и доломита као техничко-грађевинског камена налази се између насеља Степање и Словац уз западну страну државног пута IIА реда ознаке 144 Обреновац-Стублине-УБ-Словац, на катастарској општини Степање општине Лајковац, у оквиру Колубарског управног округа.“

**5. На страни бр. 17, слика 11 без легенде.**

Одговор аутора: Слика 11 на страни број 17 је преузета из Информације о локацији издате од стране Одељења за урбанистичке послове и просторно планирање, Општинске управе, Општине Лајковац РС (документациони прилог 3) у којој уз слику није дата легенда, а представља Извод из Елабората за Рани јавни увид поводом израде Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 2x400 kV Бајина Башта-Обреновац, који није доступан тиму за израду предметне студије да би могао да дода легенду.

**6. Страна 23, слика 17, геолошка карта је без легенде.**

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. Легенда геолошке карте је додата. Слика 17 на страни 23 је првобитно дата у тексту као информативног карактера, док је у тексту упућено на графички прилог 5 *Геолошка карта шире околине лежишта „Брдањак“* *размере 1:25.000.*

**7. Страна 28, слика 20 без легенде. Шта представљају црвене и плаве линије?**

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. Легенда исцртаних линија је додата.

**8. На сликама бр 9, 15, 28 чија је основа сателитски снимак виде се још два каменолома (површинска копа) у непосредној близини површинског копа „Брдањак“ а исти се у већем делу студије не помињу, а то је веома важна чињеница.**

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. Део текста Студије обухваћен овом примедбом је последица прописаног садржаја према Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 69/05) као и да би се избегла

непотребна понављања текста. У поглављима студије где је било важно непоменути присуство околних површинских копова исти су поменути.

Да би се задовољила дата примедба у поглављу 2.2. *Опис микролокације у оквиру планираног пројекта* на страни 8, други пасус сада пише:

„У ближој околини површинског копа „Брдањак“ налазе се два површинска копа, ПК „Остреш“ удаљен око 345 m североисточно и ПК „Непричава“ удаљен око 818 m југоисточно. На широј околини налазе се још три површинска копа: ПК „Бајевац“ удаљен око 1.380 m северно, ПК „Камењак“ удаљен око 1.794 m северозападно и ПК „Словац“ удаљен око 2.011 m јужно од ПК „Брдањак“. Графички приказ положаја површинских копова у околини површинског копа „Брдањак“ дат је у оквиру поглавља 6.17. Могуће кумулирање са ефектима других постојећих објеката.“

**9. Страна 74, други пасус „Приликом извођења минирања, зона у радијусу од 162 m мора бити у потпуности обезбеђена тако да апсолутно није дозвољено никакво присуство људи ...“. Посматрајући слику бр. 34, 44 и 45 поставља се питање шта радити са становништвом и објектима који се налазе североисточно, на краћем растојању од површинског копа, као и постојећим далеководом (77 m, страна 176)?**

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. У студији у поглављу 6.7. *Процена утицаја на здравље становништва*, након другог пасуса а на страни 173 додат текст ради појашњења: „Даљина разбацивања комада стена након минирања зависи од низа параметара међу којима су најзначајнији: количина употребљеног експлозива, геометрија распореда експлозивног пуњења, и величина линије најмањег отпора.

Идејним решењем експлоатације, сигурносна зона од разлетања комада приликом минирања је одређена балистичким прорачуном брзине лета комада и на тај начин је одређен њихов домет. Прорачун је показао да је разбацивање комада приликом минирања могуће до раздаљине од 162 m од минског поља. С тиме у вези, у функцији сигурности људства и механизације на површинском копу обавеза је да: „Приликом извођења минирања, зона у радијусу од 162 m мора бити у потпуности обезбеђена тако да апсолутно није дозвољено никакво присуство људи, осим стручних лица са површинског копа који изводе минирање.“ Дејство експлозије mine у бушотини настаје услед разлагања минског пуњења, при чему експлозив нагло прелази из чврстог стања у гасовито ослобађајући велику количину енергије, а детонациони таласи из експлозивне масе преносе се на стену у виду ударних таласа. Услед динамичког дејства ударних таласа и статичког дејства гасних продуката експлозије, долази до разарања стенске масе захваћене дејством експлозије. Због природе самог процеса минирања, разлетање комада је могуће само у правцу слободне површине, односно у правцу супротно од стенске масе, ка откопаном простору. С тиме у вези, радијус зоне од 162 m, односно сигурносна зона од разлетања комада приликом минирања се односи на слободну површину, односно на зону ископа, дијаметрално супротно од свих објеката у непосредној околини копа.

На објекте у непосредном окружењу површинског копа, највећи утицај могу имати ударни таласи који се преносе кроз стенску масу у виду еластичних сеизмичких таласа. Прорачуном је дефинисано и сигурносно растојање од дејства сеизмичких потреса које износи 60 m. Сви објекти се налазе изван те зоне, на већој удаљености што повећава свеукупни фактор сигурности и испуњава безбедносне критеријуме.

Поред тога, у прилог свему иде и чињеница да су као улазни параметри за прорачун свих сигурносних зона коришћене вредности које одговарају висини етажне од 10 m, што подразумева већу дужину бушотина, већу количину експлозива која се иницира приликом минирања итд. Међутим, у свим подручјима где се површински коп приближава објектима за које се може сматрати да су на критичној удаљености или постоји извесна опасност по њихову сигурност, примењује се минирање методом кратких минских бушотина дужине до 5 m, чиме се умногоме смањује количина експлозива која се иницира, а самим тиме и све сигурносне зоне.“

10. Страна 122, слика 57, приказује се и описује бунар Б-2 на изворишту Непричава, који је удаљен од површинског копа 2,8 km, док на страни 142, у поглављу 5.8. Анализа пејзажних карактеристика подручја нема ништа о два површинска копа који се јасно виде на истој слици удаљени 600 до 1000 m.

Одговор аутора: У поглављу 5.8. Анализа пејзажних карактеристика подручја на страни 143 студије пише: „Антропогени предели на којима је изражен негативан утицај чине: предели појаса локалних, општинских и државних путева, грађевинско подручје у оквиру насеља, пољопривредне површине и простори које заузимају површински копови (слика 74).“ На слици 74 *Приказ антропогеног утицаја на пејзажне карактеристике подручја* приказан је поглед на ПК „Непричава“, али није назначено.

Ради задовљавања дате примедбе, слика је се сада састоји из два дела на којој су приказани ПК „Остреш“ и ПК „Непричава“, а назив слике је промењен у *Слика 74: Приказ антропогеног утицаја на пејзажне карактеристике подручја (ПК „Остреш“ лево, ПК „Непричава“ десно).*

11. С обзиром на тему ове студије било је неопходно (бар у мањем обиму) дати утицај површинских копова „Остреш“ који се налази 345 m од копа „Брдањак“ као и копа „Непричава“ који је удаљен 818 m. То је из разлога, што се сви негативни утицаји на једном простору најчешће сабирају, па су утицаји површинских копова много већи, него што у суштини представљају појединачни копови.

Одговор аутора: У поглављу 6.17. *Могуће кумулирање са ефектима других, постојећих објеката* наведено је које је кумулативне негативне утицаје могуће очекивати, као и да детаљну процену није могуће извршити јер подаци о утицају околних површинских копова на животну средину нису доступни, као ни подаци о капацитету и осталим карактеристикама пројеката по којима се изводе радови. Исто се и наводи у поглављу 11. Подаци с техничким недостацима или непостојању одговарајућих стручних знања или немогућности да се прибаве одговарајући подаци.

12. Дати детаљан опис мера заштите извора Смрдан у односу на положај, развој и производњу површинског копа Брдањак, а у складу са условима ЈП Градска чистоћа Лајковац, Одељења за урбанистичке послове и просторно планирање општинске управе Општине Лајковац и водним условима Републичке дирекције за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водоприведе приложеним као документациони прилози у Студији. Имајући у виду, да кречњаци који се експлоатишу у овом лежишту чине и главни колетор подземних вода, питање зоне санитарне заштите добија на значају. Урадити и посебан графички прилог који показује стање радова након 10 година рада, са диспозицијом самог водоизворишта, као и удаљења зоне рударских радова од истог.

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. Посебан графички прилог који показује стање рударских радова након 10 година рада, са диспозицијом самог водоизворишта, удаљења зоне рударских радова од истог, као и приказом простора за заштиту објекта каптаже изворишта Смрдан у пречнику од 75 m дат је као графички прилог под редним бројем 12 са називом: „Стање рударских радова након десете године експлоатације“, размере 1:3.000.

У студији у поглављу 6.12. *Процена утицаја на комуналну инфраструктуру* на страни 182, испод слике 90, измењен текст у складу са додатим графичким прилогом број 12 и сада пише:

„Каптажа изворишта „Смрдан“ и резервоар као најближи планираним радовима на површинском копу „Брдањак“ налазе се на 178 m н.в. За период експлоатације од 38 година, објекти каптаже изворишта су удаљени од северног дела површинског копа са најближом етажом у том делу од 210 m н.в. око 275 m, док су од најближе етаже на 190 m

н.в. у јужном делу површинског копа за коју је планирано да се рударски радови изводе откопавањем помоћу багера удаљени око 59 m (графички прилог 3). Прва етажа за коју је планирано да се изводе минирања у јужном делу површинског копа према завршној контури тј, након 38 година експлоатације, у близини објекта каптаже је етажа на коти 180 m н.в. која је од објекта удаљена 78 m.

Око објекта каптаже изворишта Смрдан ограничен је простор у пречнику од 75 m (минимално 50 m према захтеву Завода за јавно здравље Ваљево додавањем још 50 % површине од захтеване) у циљу заштите објекта који је уцртан на графичком прилогу 12 а који представља стање рударских радова након десете године експлоатације кречњака и доломита на површинском копу „Брдањак“. Заштитни простор ће се као такав задржавати све до успостављања зона санитарне заштите изворишта према законској регулативи. На датом графичком прилогу, за период након десет година вршења рударских радова од границе заштићеног простора изворишта Смрдан, простор у северном делу површинског копа је удаљен 200 m (од објекта каптаже 275 m), а у јужном делу површинског копа 238 m (од објекта каптаже 313 m).

Контролни шахт сеоског водовода налази се на око 176 m н.в. и према планираним радовима за период од 38 година експлоатације од најближе етаже на 190 m н.в. у јужном делу копа удаљен је око 104 m. док је од северног дела површинског копа и најближе етаже у том делу од 210 m н.в. удаљен око 342 m.

Према планираним радовима након десет година експлоатације датим у графичком прилогу 12, простор у северном делу површинског копа је удаљен 342 m, а у јужном делу површинског копа 388 m од контролног шахта сеоског водовода.

У складу са наведеним приликом првог планираног минирања у јужном делу површинског копа у близини објекта каптаже изворишта Смрдан потребно је проверити параметре по којима се изводи минирање како би се проценило да ли има утицаја на стање објекта каптаже и резервоара сеоског водовода, и по потреби их кориговати тако да објекти не трпе негативан утицај.“

У студији у поглављу 8.1.12. *Мере које могу утицати на спречавање или смањење штетних утицаја на животну средину у делу Додатне мере заштите изворишта Смрдан* дате су мере:

1) Носилац пројекта је обавезан да обезбеди и ограничи чисту околину у пречнику од 75 m (минимално 50 m према захтеву Завода за јавно здравље Ваљево додавањем још 50 % површине од захтеване) за заштиту објекта каптаже изворишта Смрдан која је дата на графичком прилогу број 12 ове студије, све до успостављања зона санитарне заштите изворишта у складу са законском регулативом као обавезе управљача овим извориштем;

2) простор предвиђен за заштиту објекта каптаже изворишта Смрдан пречника 75 m, Носилац пројекта је обавезан да видно обележи на терену, са постављањем знакова упозорења и забране уласка у заштићени простор лицима која нису задужена за одржавање заштићеног простора и објекта каптаже изворишта, а све у циљу превенције од случајног или намерног загађивања воде изворишта, оштећења објекта каптаже и слично;

3) Носилац пројекта се обавезује да успостави сарадњу са управљачем изворишта Смрдан за заједничко праћење стања објекта каптаже, квалитета и квантитета воде изворишта, као и одржавања заштићеног простора у пречнику од 75 m од објекта каптаже изворишта Смрдан;

4) површина заштићеног простора објекта каптаже изворишта се мора редовно одржавати чистом и уредном као обавеза управљача, при чему Носилац пројекта може у складу са договореном сарадњом са управљачем учествовати у наведеним радњама али под надзором управљача. Приликом сваке интервенције потребно је водити документ о изведеним радовима, где један примерак мора поседовати управљач а други примерак Носилац пројекта;



5) Носилац пројекта је обавезан да редовно прати стабилност косине јаловишта изнад објеката каптаже изворишта Смрдан и да води уредну евиденцију свих добијених података. У случају да се укаже потреба према добијеним подацима, Носилац пројекта је дужан да о свом трошку спроведе све санационе мере како објекти каптаже изворишта Смрдан не би били угрожени. О потреби извођења санационих радњи као и о самом процесу, Носилац пројекта је дужан да у што краћем року а пре почетка радова обавести управљача извориштем Смрдан, као и да омогући присуство управљача током извођења санационих радова у циљу надзора;

6) Носилац пројекта се обавезује да на заштићеном простору објеката каптаже изворишта Смрдан онемогући кретање, паркирање и сличне радње везане за ангазоване машине на површинском копу. Изузетак у овом случају представља ситуација у којој је неопходно извршити санацију терена где је присуство механизације неопходно у функцији заштите каптаже изворишта, при чему управљач изворишта одлучује којој механизацији је дозвољен улазак у овај простор и прети рад механизације све до њеног напуштања заштићеног простора;

7) испитивања квалитета и квантитета воде изворишта Смрдан, Носилац пројекта врши у договору са управљачем изворишта, преко Завода за јавно здравље Ваљево. При испитивањима обавезно је упоредно и редовно праћење количине падавина и њиховог утицаја на испитиване параметре и квантитет воде. Праћење квантитета воде изворишта обавезно мора обухватити и праћење потрошње од стране становништва. Извештаји свих испитивања морају бити достављени Носиоцу пројекта како би био упознат са стањем изворишта Смрдан;

8) план мониторига и програм мера заштите изворишта Смрдан, као и заштитни простор, морају се јасно дефинисати у Плану управљања извориштем од стране управљача извориштем а у сарадњи са Носиоцем пројекта;

9) потребно је да се испитивања квалитета воде изворишта врше минимум 4 (четири) пута годишње, а мерења квантитета минимум једном месечно уз праћење количине падавина;

10) објекти каптаже изворишта Смрдан морају бити у стању да обезбеде заштиту воде од атмосферских утицаја, упада животиња, лишћа и слично. Оштећене и нефункционалне делове је потребно заменити. Потребно је најмање једном годишње вршити испирање-чишћење и инспекцију целог система (испумпавање воде из каптаже и преглед свих делова, испирање и чишћење резервоара и преглед свих делова, испирање водоводне мреже сеоског водовода). Наведене мере су обавеза управљача, при чему у складу са склопљеном сарадњом Носилац пројекта може учествовати у одржавању објеката каптаже уз надзор управљача. О свим изведеним радовима мора се водити уредна документација, при чему управљач у складу са склопљеном сарадњом и Носиоцу пројекта мора доставити документе о изведеним радовима јер стање изворишта директно утиче на активности Носиоца пројекта;

11) Носилац пројекта не сноси одговорност за прикривање и нетачност података, као и за лоше управљање извориштем Смрдан од стране управљача, с обзиром на то да је управљач обавезан Одлуком о поверавању извора „Смрдан“ на управљање и одржавање (документациони прилог 36);

12) сва лица која врше обилазак, испитивања и мерења на изворишту Смрдан обавезна су да обавесте руковођа површинским копом „Брдањак“ о свом присуству и времену одласка из безбедоносних разлога, а Носилац пројекта је обавезан да води евиденцију о свим лицима која су улазила у заштићени простор изворишта „Смрдан“, да уколико је у могућности пенуди потребну помоћ при обиласку терена и сарадњу.

13) Носилац пројекта је обавезан да прати развој површинског копа, удаљеност тренутних радова од заштићеног подручја објеката каптаже изворишта Смрдан, да на основу података добијених испитивањем и мерењем процењује стање квантитета и квалитета воде изворишта и прати утицај извођења радова на експлоатацији минералне

сировине на извориште. Услед наведеног, управљач је обавезан да Носиоцу пројекта да на располагање све извештаје о извршеним испитавањима и мерењима на изворишту, документе о предузетим мерама, записнике санитарног инспектора и друге документе осталих надлежних органа, а која могу бити од значаја за процену стања изворишта или могу утицати на Носиоца пројекта;

14) потребно је да Носилац пројекта активно учествује у сарадњи са управљачем изворишта Смрдан у изради Годишњих извештаја о праћењу стања објекта изворишта Смрдан и заштићеног простора објекта изворишта, мерења и испитивања квалитета и квантитета воде изворишта, о праћењу количине падавина, предузетим мерама за заштиту и побољшање стања објекта и воде изворишта итд., при чему је потребно и да управљач изврши детаљан попис свих домаћинстава са њиховим члановима која се снабдевају водом са изворишта и начина коришћења воде према тренутном стању, у обавезу да обезбеди ажурирање података на годишњем нивоу;

15) сву насталу штету на изворишту Смрдан и загађење воде изворишта за која се недвосмислено утврди да је кривица Носиоца пројекта, исти је дужан да о свом трошку санира;

16) у случају акцидених ситуација на површинском копу, Носилац пројекта је обавезан да по дешавању одмах обавести управљача извориштем, становништво које користи воду са извора и надлежне инспекције, уз обавезну забрану употребе воде. Брзом санацијом насталог загађења (заустављањем цурења загађујућих материја, физичким уклањањем делова загађеног земљишта) могуће је спречити продирање загађујућих материја у дубље слојеве до подземних вода, при чему је у зависности од локације и количине проливених загађујућих материја потребно вршити праћење све док се не покаже да загађујуће материје нису доспеле у издан, односно док се не изврши санација и пречисти вода у изворишту до степена када је безбедна за употребу од стране становништва. Време трајања испитивања воде изворишта у овом случају одређују надлежни органи на основу података о врсти акцидента, обиму загађења и могућностима дисперзије загађујућих материја.

### **13. Детаљније објаснити поглавље 6.1 Процена утицаја на квалитет ваздуха, са освртом на контуре изоленија домета укупних таложних материја (слике 77. и 78.).**

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. На страни 153 од четвртог пасуса у поглављу 6.1 *Процена утицаја на квалитет ваздуха*, додат текст у циљу појашњења:

„Изоленија љубичасте боје представља границу до које допиру највеће концентрације загађујућих материја, с тиме да се емисија врши од границе контуре површинског копа (свих делова на којима се врши експлоатација, креће механизација и депонује јаловина) где је концентрација загађујућих материја највећа а потом полако опада услед таложења честица до изоленије љубичасте чији су домети дати у табелама 54. и 55. под редним бројем 17.

Изоленија црвене боје представља домете (дати у табелама 54. и 55. под редним бројем 16) до којих загађујуће материје повремено прекорачују максимално дозвољене вредности, а њихова концентрација опада од изоленије љубичасте боје до изоленије црвене боје услед таложења честица приликом ширења облака.

Од изоленије црвене боје постоји могућност да се повремено јаве концентрације загађујућих материја које прелазе максимално дозвољене концентрације за укупне суспендоване честице (не и за укупне таложне материје јер су оне теже и брже се таложу), при чему концентрација загађујућих материја опада са ширењем облака све до домета изоленије зелене боје (дати у табелама 54. и 55. под редним бројем 14).

Након изоленије зелене боје концентрација загађујућих материја је изједначена са природним фоном.

Посматрајући близину стамбених објеката у околини површинског копа за:

- стамбене објекте који су најближи површинском копу у североисточном и источном делу (удаљеност око 140 м.), следи да: домети приказани љубичастом изоленијом од

ивице површинског копа прате контуру границе контуре копа од севера 0,58 m (контролисани услови 0,31 m) преко североистока 2,06 m (контролисани услови 1,11 m) до истока 10,89 m (контролисани услови 5,87 m) обухватајући фрагмент шуме која визуелно заклања површински коп од стамбених објеката у подножју узвишења (слике 62 и 63). Домети приказани изолинијом црвене боје обухватају домете од севера 26,43 m (контролисани услови 14,24 m) преко североистока 29,87 m (контролисани услови 16,09 m) до истока 48,61 m (контролисани услови 26,19 m).

- стамбене објекте који су најближи површинском копу у западном делу (удаљеност око 115 m), следи да: домети приказани љубичастом изолинијом од ивице површинског копа прате контуру границе контуре копа од југозапада 0,44 m (контролисани услови 0,24 m) до запада 2,43 m (контролисани услови 1,31 m) обухватајући фрагмент шуме и пољопривредних површина између копа и стамбених објеката на узвишењу (слике 69 и 70). Домети приказани изолинијом црвене боје обухватају домете од југозапада 15,18 m (контролисани услови 8,18 m) до запада 27,26 m (контролисани услови 14,69 m).

С обзиром на то да је граница контуре површинског копа увучна у односу на постојеће стамбене објекте (планирани развој површинског копа у оквиру контуре оверених резерви кречњака и доломита), приказани домети загађујућих материја од ивице површинског копа показују да стално и очекивано повремено прекорачење максимално дозвољених вредности концентрација загађујућих материја не захвата простор наведених стамбених објеката.

Приказ домета, тј. изолиније љубичасте и црвене боје приказане су на сликама 77. и 78. у односу на домете загађујућих материја од границе контуре површинског копа у складу са правцима ветра и контуром површинског копа са ког се врши емисија загађујућих материја.“

**14. На више места у Студији (ст. 2, 9, 163, 174) даје се податак да ће коп заузимати површину од 31,1 ha, са веком експлоатације од 38 година што представља изузетно велики простор и велико раздобље за један каменолом.**

Одговор аутора: Примедба је прихваћена. У студији у поглављу 3.2.1. *Величина и просторна ограничења површинског копа* на страни 64 испод трећег пасуса додат текст и сада пише:

„Површина захваћена ископом у северном делу копа износи 85.428 m<sup>2</sup>, односно око 8,54 ha. Површина јужног дела копа захваћена ископом износи 138.027 m<sup>2</sup>, односно око 13,8 ha.

Површина билансних резерви износи 31,1 ha, међутим експлоатација, односно ископ, врши се на површини од око 22,34 ha. Разлика од око 8,76 ha настаје услед чињенице да део простора на којем су резерве оверене остаје неоткопан због формирања одлагалишта, постојања јаруге и слично.

Сагласно *Закону о рударству и геолошким истраживањима* („Службени гласник РС“, бр. 101/15), извођење рударских радова је могуће само на катастарским парцелама са обезбеђеним правом службености. Анализирајући геометрију парцела са обезбеђеним правом службености, фронт напредовања рударских радова ће се у наредном периоду развијати ка југу, заобилазећи један део парцела у централном делу, које се сасвим извесно не могу купити у скорије време. На овај начин, геометрија парцела дефинише дугорочни план напредовања површинског копа ка југу и уз западну границу оверених резерви.“

У студији у поглављу 8.1.12. *Мере које могу утицати на спречавање или смањење штетних утицаја на животну средину у делу Предложене мере заштите* додата мера под редним бројем 9):

„9) спроводити сукцесивну рекултивацију делова површинског копа у северном делу на којима је завршена експлоатација, а касније и свим осталим деловима у јужном делу копа

или деловима копа који су коришћени за одлагање јаловине и слично а да више нису потребни за извођење радова на експлоатацији минералне сировине.“

У студији у поглављу 6.3. *Процена утицаја на квалитет земљишта* на страни 164 (пре измена студије страна 163) у првом пасусу сада пише: „...утицајима биће захваћена површина од 22,34 ха у оквиру оверених резерви кречњака и доломита површине 31 ха површинског копа „Брдањак“...“

У студији у поглављу 6.9. *Процена утицаја на екосистем* на страни 176 (пре измена студије страна 174) у другом пасусу сада пише: „...Потпуни губитак вегетације биће на површинама које обухватају простор предвиђен за формирање завршне контуре површинског копа од 22,34 ха у оквиру оверених резерви лежишта од око 31 ха. Површине које обухвата контура лежишта са којих није планирано уклањање вегетације износи 8,76 ха. ...“

Сачињен је Извештај Техничке комисије о оцени предметне Студије број 353-02-2716/2019-03, од 24.02.2020.године са предлогом да се изда сагласност на исту.

На основу спроведеног поступка и предлога Техничке комисије, одлучено је као у диспозитиву.

Носилац пројекта је дужан да у складу са чланом 28. став 1. Закона о процени утицаја на животну средину, у року од две године од дана добијања овог решења започне извођење пројекта из тачке 1. овог решења.

По истеку рока, на основу члана 28. став 2. Закона о процени утицаја на животну средину, на захтев носиоца пројекта, надлежни орган може донети одлуку о изради нове студије о процени утицаја или ажурирању постојеће студије о процени утицаја.

На основу члана 28. став 3. Закона о процени утицаја на животну средину, о ажурирању постојеће студије о процени утицаја, надлежни орган одлучује, на захтев носиоца пројекта, и ако у току изградње, односно извођења пројекта, носилац пројекта мора да поступи од документације на основу које је израђена студија о процени утицаја на животну средину на коју је дата сагласност.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину.

На основу члана 33. Закона о процени утицаја на животну средину и члана 198. став 3. Закона о општем управном поступку, донет је посебно Решење о трошковима поступка.

**Поука о правном средству:** Против овог решења може се покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30. дана од дана пријема овог решења, у складу са одредбама Закона о општем управном поступку.



Министар

Горан Триван

Доставити:

- Архиви
- Носиоцу пројекта
- Сектору за надзор и предострожност у животној средину